

1. Päätöksenteko ja avoimuus

- Mitkä tahot ovat olleet mukana tuulivoimahankkeen valmistelussa ja päätöksenteossa?
 - Valmistelu: hankeyhtiöt, maanomistajat, kunta, ELY-keskus, Pohjois-Savon liitto, puolustusvoimat, palautetta antaneet (lausunnot, mielipiteet, muistutukset), kuulemistilaisuuksiin osallistuneet, kaavan laatijat, eri selvitysten tekijät (luonto, melu, maisema yms.)
 - Päätöksenteko: Valtuusto, kunnanhallitus, kaavoitustoimikunta
- Missä vaiheessa kaavoitus ja lupaprosessi ovat, ja miten kuntalaiset voivat osallistua niihin?
 - Hankkeiden kaavoitus ja YVA-prosessit ovat eri vaiheissa. Hankkeiden ajantasainen tieto: <https://sonkajarvi.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/vireilla-olevat-kaavat>
 - Kuntalaiset voivat osallistua kaavaprosessin eri vaiheissa jättämällä mielipiteen (osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaihe sekä luonnosvaihe), jättämällä muistutuksen (kaavaehdotusvaihe) ja osallistumalla järjestettäviin kaavakohtaisiin yleisötilaisuuksiin.
 - YVA-prosessiin voi osallistua jättämällä mielipide (YVA-ohjelmavaihe), jättämällä muistutus (YVA-selostusvaihe) ja osallistumalla kaavaprosessin kanssa yhteisenä pidettäviin yleisötilaisuuksiin.
- Miten kunnanhallitus varmistaa, että kuntalaiset saavat riittävästi tietoa hankkeen etenemisestä?
 - Kuulutukset julkaistaan joka vaiheessa (osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavaluonnos, kaavaehdotus) paikallislehdessä, kunnan verkkosivuilla. Kaava-alueen sekä lähiympäristön (3 km etäisyys kaavarajasta) kiinteistönomistajia tiedotetaan kirjeitse. Kaava-aineistot ovat nähtävillä kokonaisuudessaan: <https://sonkajarvi.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/vireilla-olevat-kaavat>
- Oletteko mielestänne huomioineet teille toimitettujen kirjelmien ja adressien merkityksen?
 - Kirjelmät ja adressit ovat olleet päätöksentekijöiden tiedossa. Kirjelmien ja adressien huomioiminen on jokaisen päätöksentekijän omassa harkinnassa.
- Kuinka avointa oli Huttusenlehdon kohdalla teidän toiminta kuntalaisia kohtaan?

- Huttusenlehdon kohdalla kunnan toiminta on ollut vastaavanlaista kuin muittenkin hankkeiden kohdalla. Kunta on toiminut hankkeissa avoimesti ja läpinäkyvästi.
- Kuinka hyvin olette perehtyneet henkilökohtaisesti siihen miten tuulivoimalat toimii ja oletteko tutkineet lähdetietoja, joita löytyy satoja, haitoista?
 - Ei julkisuuslain julkisuusperiaatteen tai hallintolain hyvän hallinnon periaatteiden piiriin kuuluva kysymys
- Voidaanko luottaa siihen että hankkijoiden teettämät selvitykset ovat puolueettomia?
 - Kunta luottaa siihen, että valmistelun aikana teetetyt selvitykset ovat puolueettomia.

2. Taloudelliset vaikutukset

- Mitä taloudellisia hyötyjä kunnalle odotetaan hankkeesta, kuten kiinteistöverotuloja tai muita korvauksia? Euromäärät?
 - Kunta saa tuulivoimaloista kiinteistöverotuloa vuosittain noin 35 000 euroa per tuulivoimala, kun tuulivoimalat ovat uusia ja noin 14 000 euroa per tuulivoimala, kun kiinteistöveroista tehtävät ikävähennykset ovat täysimääräiset. Tuulivoimalaista saatava kiinteistövero riippuu siitä, millaiset rakennettavat tuulivoimalat aikanaan ovat. Tuulivoimaloiden koko ja sitä myöten hankintahinta kasvaa uusien voimalamallien tullessa markkinoille, joten kiinteistövero per tuulivoimala voi osoittautua korkeammaksi muutaman vuoden kuluttua.
 - Tuulivoimalamallin lisäksi kiinteistöverotulojen kokonaismäärä riippuu siitä, kuinka monta tuulivoimalaa kunnanvaltuusto päättää hyväksyä osayleiskaavoissa rakennettaviksi.
 - Kiinteistöverotuloihin vaikuttavaa myös eduskunnan hyväksymä verolainsäädäntö, joka voi tuulivoimaloiden elinkaaren eli vuosikymmenten aikana muuttua merkittävästi.
 - Mikäli Sonkajärvelle rakennetaan yhteensä esimerkiksi 20 tuulivoimalaa, niistä kertyvät kiinteistöverotulot ovat alkuvuosina yhteensä noin 700 000 euroa per vuosi. Ilman lainsäädäntöön tehtäviä muutoksia kiinteistöverotulo on vähintään 280 000 euroa per vuosi. Tämä vastaa vuoden 2024 toteumaan verrattuna tuulivoimalan elinkaaren alkuvuosina esimerkiksi noin 13 ja loppuvuosina noin 5 luokanopettajan palkkauskustannuksia tai alkuvuosina 125 % ja loppuvuosina noin 50 % kunnan kaikkien toimitilojen lämmityskustannuksista. Kunnan talouden näkökulmasta puhutaan merkittävästä tuloerästä, joka vaikuttaa kunnan kykyyn järjestää palveluita.

- Tuulivoima-alueiden rakentaminen synnyttää alueelle hetkellistä kysyntää muun muassa maanrakennustöille ja ravitsemus- ja majoituspalveluille, millä voi olla kunnalle vähäisiä vaikutuksia työllisyydenhoidon kustannuksiin ja tuloverokertymään. Mikäli Sonkajärven kunnan ja naapurikuntien alueelle rakennetaan merkittävä keskittymä tuulivoimatuotantoa, tuulivoimaloiden huolto ja korjaaminen voi synnyttää alueelle muutamia pysyviä työpaikkoja.
- Onko kunnalle arvioitu mahdollisia taloudellisia riskejä hankkeen osalta?
 - Sonkajärven kunnan talouteen ei kohdistu hankkeiden kannattavuuteen liittyviä riskejä, sillä kiinteistöverotulojen suuruus ei ole riippuvainen toiminnan kannattavuudesta.
 - Tuulivoima-alueiden ei arvioida kokonaisuutenaan merkittävästi vaikuttavan kunnan veto- ja pitovoimaan asuinpaikkana pitkällä aikavälillä.
- Onko kunnalla suunnitelmia käyttää mahdollisia tuulivoimatuloja kuntalaisten hyväksi?
 - Suomi jakaantuu itsehallinnollisiin kuntiin, joille annettavista tehtävistä eduskunta voi säätää lailla. Kunnalla ei ole muita tehtäviä kuin lainsäätäjän lailla asettamia tehtäviä tai kunnan itsehallinnon perusteella itselleen ottamia tehtäviä. Kunnan tärkeimpiä tehtäviin kuuluvat varhaiskasvatuksen, koulutuksen, työllistämisen, liikunta- ja kulttuuritoimen palvelujen toteuttaminen ja julkiseen infrastruktuuriin kuten edellä mainittujen palvelujen käytössä olevien tilojen, katujen ja teiden ylläpito. Sonkajärven kunnan valtionosuuksina, verotuloina, maksuina ja muilla tavoin keräämä rahoitus kohdistetaan täysimääräisesti kuntalaisten hyväksi, kuntalaisten edustuksellisen demokratian avulla valitseman kunnanvaltuuston määräämällä tavalla. Tämä koskee myös tuulivoimatuloja.
- Saavatko kuntalaiset kiinteistöverovähennyksiä tai aikooko kunta jotenkin muuten korvata tappiot joita näistä aiheutuu kuntalaisille?
 - Verotulopohjan kasvaminen voi osaltaan vähentää veroprosenttiin liittyviä korotuspaineita. Kiinteistöveroprosenttia ei ole mahdollista määrätä alueittain erikseen siten, että veroprosenttia laskettaisiin vain niillä alueilla, jonne tuulivoimaan liittyviä osayleiskaavoja ollaan valmistelemassa.
 - Tuulivoimayhtiöt maksavat maanomistajille maavuokraa ja korvauksia tuulivoimaloiden vaikutusalueella olevien maiden maankäytölle aiheutuvista rajoitteista.
 - Sonkajärven kunta ei korvaa kuntalaisille tuulivoimasta aiheutuvia, kysymyksenasettelun olettamia tappioita. Tuulivoima-alueet kaavoitetaan siten, että vaikutukset vuokrattujen alueiden ulkopuolelle ovat rajatut. Tuulivoimasta aiheutuvat tappiot eivät ole

euromääräisesti kuntalaisittain määriteltävissä. Kaavoittamiseen ilmiönä yleisesti ottaen kuuluu, että kaavoituksella tavoitellaan koko yhteiskunnan kannalta toimivinta kokonaisuutta. Alueiden erikoistuminen eri maankäytön tapoihin tarkoittaa sitä, että kaavoitus voi kohdella eri alueita eri tavalla. Kaavoitettaville alueille rakentamiseen voi liittyä paikallisia kohtuullisia haittoja, jos se mahdollistaa kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisen, kokonaisedullisimman lopputuloksen. Kaavoitusta tulee tarkastella sekä kaavoitettavan alueen että kokonaisuuden näkökulmasta.

3. Ympäristö- ja terveysvaikutukset

- Onko tehty kattavia ympäristövaikutusten arviointeja (YVA) ja mitkä ovat niiden tulokset?
 - Hankkeista on tehty kattavat YVA-selvitykset tai niiden laatiminen on kesken. Metsärinteen hankkeessa YVA-prosessia ei vaadittu Pohjois-Savon ELY-keskuksen puolesta vaan vaikutukset on arvioitu kokonaan kaavoitusprosessissa.
- Miten mahdolliset melu- ja välkehaitat on arvioitu ja miten ne minimoidaan?
 - Melu- ja välkemallinnokset on laadittu alan ammattilaisten toimesta lakeja ja asetuksia sekä vakiintuneita toimintatapoja noudattaen.
- Onko infraäänien vaikutuksia terveydelle tutkittu hankkeen yhteydessä?
 - Melu- ja äänivaikutuksia on tutkittu YVA- ja kaavaprosessien yhteydessä
- Miten sitten jatkossa reagoidaan siihen, jos asukkaille ilmaantuu päänsärkyä, unettomuutta ym. oireita joita infraäänit aiheuttaa?
 - Kaavoitus- ja YVA-prosessien tarkoituksena on selvittää mahdolliset vaikutukset, jotta riskit voidaan näiltä osin minimoida
- Onko jo tehdyissä selvityksissä huomioitu luken suositukset?
 - Selvitykset on laadittu alan ammattilaisten toimesta lakeja ja asetuksia sekä vakiintuneita toimintatapoja noudattaen.

4. Vastuu ja valvonta

- Kuka vastaa tuulivoimaloiden purkamisesta niiden käyttöiän päättyessä?

- Maanomistajan ja hanketoimijan välisessä maanvuokrasopimuksessa on määritelty vastuu purkamisesta.
- Onko kaikki kemikaalit tiedossa, joita rakentavat yhtiöt käyttää betonissa, joka jää maan alle? Ja onko näiden vaikutusta luontoon tutkittu tarpeeksi?
 - Rakentaminen tapahtuu luvanvaraisesti lakeja ja asetuksia noudattaen.
- Miten varmistetaan, että tuulivoimayhtiö noudattaa sovittuja ehtoja ja lupamääräyksiä?
 - Kunnan rakennusvalvonta-, kunnan ympäristönsuojelu- sekä kunnan ympäristöterveyspalvelut valvovat osaltaan rakentamista ja toimintaa.